

© Wild Wonders of Europe / Maurizio Biancarelli / WWF

Op naar een gezonde, rijke en veerkrachtige biodiversiteit in 2030!

Prioriteiten voor de post-2020 Nationale Biodiversiteitsstrategie en Actieplan

Van ambitie naar actie voor biodiversiteit

Onze biodiversiteit¹ gaat wereldwijd drastisch achteruit, mede gedreven door onze manier van leven en consumeren^{2,3}. Ook in België verliezen we heel wat biodiversiteit^{4,5}. Die nefaste trend moet absoluut gekeerd worden, en dit niet alleen omwille van de intrinsieke waarde van een rijke biodiversiteit, maar ook omdat ze op andere manieren van cruciaal maatschappelijk belang is. Hoe groter namelijk de biodiversiteit, hoe weerbaarder een ecosysteem is voor externe veranderingen, zoals de klimaatverandering, (natuur)rampen of plagen. Deze veerkracht garandeert de langdurige levering van nuttige ecosystemediensten⁶ zoals bijvoorbeeld water- en voedselvoorziening en bescherming tegen natuurrampen. Een gezonde natuur heeft bovendien ook een positieve invloed op onze eigen fysieke en mentale gezondheid⁷.

De biodiversiteitscrisis gaat hand in hand met de klimaatcrisis. Beiden moeten dringend samen aangepakt worden. 2023 is het beslissende jaar voor biodiversiteit. Het internationale [Kunming-Montreal globaal biodiversiteitskader](#) (GBF) dat tijdens CBD COP15 (Convention of Biological Diversity, Conference of Parties; December 2022) werd ondertekend moet tegen CBD COP16 (najaar 2024) worden vertaald in concrete nationale actieplannen. België zal in minder dan 2 jaar zijn post-2020 [Nationale Biodiversiteitsstrategie en Actieplan](#) klaar moeten hebben om te voldoen aan deze internationale overeenkomst. Daarnaast worden er op verschillende beleidsniveaus belangrijke biodiversiteitsdossiers gefinaliseerd zoals de Europese [Natuurherstelwet](#), de Europese 30x30 Protection Pledges, de [Stratégie Wallonne 360°](#) en de Vlaamse Biodiversiteitsstrategie. Alsook worden de visies voor 2024-2029 ontwikkeld ter voorbereiding van de federale, regionale en Europese verkiezingen in mei 2024.

Geen van de [Aichi targets](#) uit het voorgaande globaal biodiversiteitskader zijn gehaald. Dit door een gebrek aan inzet, middelen en sense of urgency⁸. Het is van cruciaal belang om dit niet opnieuw te laten gebeuren met de doelstellingen van het Kunming-Montrealakkoord. België kan hierbij een cruciale, positieve rol opnemen in Europa en de wereld door sterk in te zetten op de implementatie van de internationale biodiversiteitsdoelstellingen en dit te onderbouwen met de tijdige indiening van een sterk en ambitieus post-2020 Nationale Biodiversiteitsstrategie en Actieplan.

¹ De verscheidenheid van leven op aarde

² [IPBES. \(2019\) Summary for policymakers of the global assessment report on biodiversity and ecosystem services.](#)

³ [WWF International \(2022\) Living Planet Report –Building a nature-positive society.](#)

⁴ [OECD \(2021\) Environmental Performance Reviews: Belgium 2021.](#)

⁵ [WWF Belgium \(2020\) Living Planet Report – Natuur in België.](#)

⁶ Diensten geleverd door de natuur, zoals water- en voedselvoorziening, luchtzuivering, klimaatregulatie etc.

⁷ [WHO \(2015\) Connecting global priorities: Biodiversity and Human Health.](#)

⁸ [Convention of Biological Diversity \(2020\) Global Biodiversity Outlook 5.](#)

Prioriteiten voor België

1. Verminder de impact van Belgische consumptie en productie op biodiversiteit wereldwijd

De Belgische consumptie- en productiepatronen zijn in grote mate verantwoordelijk voor het verlies aan biodiversiteit, zowel op lokaal als op internationaal niveau⁹. Wij stellen de volgende doelstellingen voor:

- a. Verduurzaam internationale toeleveringsketens naar de Belgische markt en maak ze vrij van biodiversiteitsverlies tegen 2025¹⁰: er worden geen ecosystemen vernietigd (zowel terrestrisch als marien) door Belgische handel of consumptie en een natuurinclusieve landbouw wordt gepromoot. Verzeker de handhaving en naleving van de [Europese wetgeving tegen geïmporteerde ontbossing](#) en ga daarbij verder dan de minimumcriteria voor controle.
- b. Implementeer de Europese engagementen in het kader van de [Green Deal](#), waaronder de [Farm to Fork strategie](#) en de [Biodiversiteitsstrategie](#) op ambitieuze wijze in gewestelijke regelgeving. Stuur in lijn met bovenstaande strategieën de gewestelijke implementaties van het [Gemeenschappelijk Landbouwbeleid](#) bij.
- c. Stimuleer een circulaire economie en duurzame consumptiepatronen, zowel op vlak van voedsel als andere producten zoals elektronica.
- d. Ondersteun en onderteken een internationaal moratorium voor diepzeemijnbouw. Investeer tevens in onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek om de impact van diepzeemijnbouw in kaart te brengen.
- e. Bestrijd illegale handel van wilde planten- en diersoorten via een strenge handhaving van de [EUWTR](#) en [EUTR](#)¹¹ regelgeving. Implementeer het [Europees actieplan tegen illegale soortenhandel](#) dat herzien werd in 2022. Voorzie voldoende financiële middelen en personeel voor de implementatie en handhaving.
- f. Verbind concrete doelstellingen (minimaal -50% reductie) aan het Nationaal actieplan voor pesticiden (NAPAN). Maak een Plan MER zodat de nodige impact van het voorliggende plan op het milieu verzekerd is.
- g. Maak werk van een drastische reductie van de import van stikstof via veevoer en werk zo toe naar grondgebonden veeteelt om de externe milieudrukken van de Belgische vlees- en zuivelproductie op biodiversiteit te minderen. Stuur op de marktvraag van de Belgen richting minder vlees en zuivel door onder meer te sturen op de internalisatie van de externe milieu- en gezondheidskosten van producten.

2. Waardevolle gebieden beschermen

Bescherming van ecosystemen is een sleutelinstrument om biodiversiteit te beschermen. Ook binnen België dient de bescherming van onze biodiversiteit op land en in zout en zoet water verbeterd te worden: slechts 15,55% van de landoppervlakte van België is beschermd gebied¹², terwijl in veel van die gebieden nog steeds activiteiten met een negatieve impact op biodiversiteit worden toegelaten. Voor 2030 stellen wij de volgende doelstellingen voor:

- a. Breid de oppervlakte van de beschermde gebieden in alle Belgische regio's uit tot op z'n minst de Europese standaard van 30% beschermde gebieden en 10% strikte

⁹ [Instituut Natuur- en Bosonderzoek \(2020\) Natuurrapport 2020: feiten en cijfers voor een nieuw biodiversiteitsbeleid.](#)

¹⁰ In lijn met België zijn verbintenissen binnen het [Amsterdam Declaration Partnership](#)

¹¹ Wordt vervangen door de Europese wetgeving tegen geïmporteerde ontbossing zodra deze moet worden nageleefd maar de daaropvolgende 3 jaar blijft de EUTR nog van toepassing op hout en houtproducten gespecificeerd in Artikel 36 van de Europese wetgeving tegen geïmporteerde ontbossing.

¹² [UNEP-WCMC \(2022\). Protected Area Profile for Belgium from the World Database on Protected Areas, December 2022.](#)

bescherming¹³. Zorg voor een proportionele vertegenwoordiging van de ecosystemen, met speciale aandacht voor de meest kwetsbare soorten en habitats¹⁴. Geef meer en betere bescherming aan o.a. bossen, wetlands, duingebieden, heidegebieden en waardevolle graslanden.

- b. Verbind de beschermde gebieden via ecologische corridors. Los hierbij knelpunten op in grijze infrastructuur, over de regionale en nationale grenzen heen.
- c. Kies voor een brongerichte aanpak om de milieudruk (door o.a. stikstofdeposities, (water)verontreiniging, verdroging, versnippering en landgebruik) op natuur te verminderen.

3. Natuur herstellen

7,35% en 6,8% van de natuurlijke habitats in respectievelijk Wallonië en Vlaanderen zijn in gunstige staat^{15,16}. Investeren in natuurherstel zal de biodiversiteit doen toenemen én heeft grote socio-economische voordelen. Deze laatste zijn bij natuurherstel gemiddeld 10 keer groter dan de kosten¹⁷. Wij stellen de volgende doelstellingen voor:

- a. Neem voortrekkersrol op bij de aanneming van een sterke Europese Natuurherstelwet¹⁸ en tref nu al de nodige voorbereidingen om een spoedige implementatie te faciliteren. Zorg bij de implementatie voor een proportionele vertegenwoordiging van de ecosystemen, met speciale aandacht voor de meest kwetsbare soorten en habitats¹⁹. Behaal een goede ecologische status voor alle rivieren, meren en andere natte gebieden tegen 2027.
- b. Vergroen steden door stedelijke blauw-groene infrastructuur te beschermen, uit te breiden en te verbinden en grijze infrastructuur standaard natuurinclusief te maken. Steden worden hierdoor klimaatveerkrachtig, biodiverser en voorzien toegang tot groen voor iedereen wat bijdraagt aan een betere mentale en fysieke gezondheid van zijn inwoners.
- c. Investeer in nature-based solutions²⁰, waarmee we zowel de veerkracht van onze ecosystemen tegen klimaatverandering kunnen verbeteren als het biodiversiteitsverlies omkeren.

Overkoepelende maatregelen

Het niet omzetten van woorden en beloftes naar concrete acties, oftewel de “implementation gap”, is één van de grote gebreken in de aanpak van de biodiversiteitscrisis. Om dit tegen te gaan, moeten we de hele maatschappij betrekken. Het integreren en implementeren van bindende biodiversiteitsdoelstellingen in andere sectoren zoals landbouw, energie en financiën - ook wel “mainstreaming” genoemd - is hoogstnoodzakelijk om de biodiversiteitscrisis bij de wortels aan te pakken.

¹³ Strikte bescherming: Geen winnings- of habitatwijzigende activiteiten toegelaten, zoals vissen, jagen, etc. Enkel activiteiten die strikt nodig zijn voor natuurbehouddoeleinden zijn toegelaten, zoals acties gelinkt aan herstel, lokale bewoners en bezoekers, en maatregelen tegen bedreigingen van de biodiversiteit.

¹⁴ Habitat: een leefgebied van een planten- of diersoort

¹⁵ [Service Public de Wallonie \(2017\) State of Environment Report.](#)

¹⁶ [Instituut Natuur- en Bosonderzoek Natuurrapport 2020.](#)

¹⁷ [IPBES \(2018\). Summary for policy makers of the assessment report on land degradation and restoration.](#)

¹⁸ [Voorstel Europese Natuurherstelwet](#) gelanceerd door de Europese Commissie in juni 2022

¹⁹ Habitat: een leefgebied van een planten- of diersoort

²⁰ Nature-based solutions: maatregelen voor de bescherming, duurzaam beheer en herstel van ecosystemen, die maatschappelijk uitdagingen doeltreffend aanpakken en tegelijk het welzijn van mensen en biodiversiteit ten goede komen.

Ten tweede dient het beleid opgesteld te worden op basis van bindende SMART²¹ doelstellingen en indicatoren met een bijhorend monitoring- en handavingsplan. Er moeten meer financiële middelen en personeel worden ingezet in alle relevante beleidsdomeinen om het biodiversiteitsbeleid tot uitvoering te brengen²². Dit zowel door het heroriënteren van huidige middelen (met bijzondere aandacht voor biodiversiteitsschadelijke subsidies en andere financiering voor activiteiten die niet in overeenstemming zijn met het [Do No Significant Harm](#) principe) en personeel als door het creëren van bijkomende financiering. Een innovatieve en transparante strategie voor enerzijds het mobiliseren van nieuwe financiële stromen én anderzijds het heroriënteren en/of uitbreiden van de bestaande financiële stromen, afgestemd op de internationale en Europese biodiversiteitsdoelstellingen is noodzakelijk om de ambitie waar te maken.

De Biodiversiteitscoalitie is een partnerschap dat in november 2020 werd gelanceerd door WWF, samen met BOS+, Greenpeace, Natagora en Natuurpunt. In 2021 sloten Canopea en Bond Beter Leefmilieu aan. De coalitie heeft als missie het verlies aan biodiversiteit in België en zijn voetafdrukgebieden een halt toe te roepen en om te keren door gezamenlijke belangenverdediging bij de Belgische politieke besluitvormers.

Contactpersoon voor de Biodiversiteitscoalitie: Reine Spiessens, reine.spiessens@wwf.be

²¹ SMART is een afkorting die staat voor Specific (specifiek), Measurable (meetbaar), Achievable (haalbaar), Realistic (realistisch), Timely (met duidelijke tijdslijn, begin- en einddatum)

²² In 2019 bedroeg het jaarlijks globaal tekort aan middelen voor biodiversiteit of het “Biodiversity Financing Gap” tussen de 598 en 824 miljard US\$. Bron: <https://www.paulsoninstitute.org/conservation/financing-nature-report/>